Tafelrede uitgesproken op 30 november 2012 door Cisca Griffioen

Als liefhebber van koken is de eerste gedachte bij *majorana* natuurlijk aan het kruid, dat ook wel *marjolein* genoemd wordt. Het wordt intensief gebruikt in de Italiaanse keuken, maar ook de Duitsers zien dit graag terug in hun worst. De associatie met eten ligt tijdens dit voortreffelijke diner natuurlijk voor de hand, al heb ik nog niet kunnen vaststellen of de kok zich door onze medaillewinnaar heeft laten inspireren. Blijven we nog even bij het kruid, dan heb ik ook gevonden dat het gebruikt wordt in thee tegen slapeloosheid (samen met hop, citroenmelisse, anijszaad). Maar als we daarin gaan geloven, raken we wel wat uit de wetenschappelijke koers van het Genootschap.

Het is niet goed afgelopen met de naamgever van de nieuwe deeltjes. Ettore Majorana (1906-1938) is spoorloos verdwenen op een boottocht tussen Palermo en Napels. Eerst had hij wel al zijn geld opgenomen voor zijn vertrek naar Palermo, dus de veel gehanteerde verklaring van suïcide ligt voor de hand. Hij was ziek uit Duitsland teruggekomen, maar in 1937 wel benoemd tot hoogleraar in Napels. Hij had ook zijn verdwijnen aangekondigd. Andere verklaringen: gevlucht naar Argentinië, kluizenaar, bedelaar, ontvoerd, vermoord, klooster. Zijn lichaam werd nooit gevonden. In 2011 werd de zaak heropend, omdat iemand hem herkend zou hebben van een foto uit 1955 uit Argentinië. Het gezicht toonde 10 punten van gelijkenis.

Verdwijnen in de zee herinnerde me ook aan de personage Djerzinski uit de roman *Elementaire Deeltjes* (1998) van Michel Houellebecq. Kennelijk geen gezond vakgebied?

Het Genootschap is in 1790 opgericht om het peil van de Heelkunde te verhogen en heeft zich in de 222 jaar van zijn bestaan steeds beijverd voor de natuurwetenschappen in ruimste zin. De natuurkunde werd in 1870 pas aan de officiële naam van het Genootschap toegevoegd. In de daaraan voorafgaande jaren was steeds meer een wetenschappelijke benadering van de Geneeskunde tot stand gebracht en zoals vaker volgt de wetgeving de maatschappelijke ontwikkelingen: in 1876 werd de Wet op het Hoger Onderwijs ingevoerd, waarin hoger onderwijs werd omschreven als: *vorming en voorbereiding tot zelfstandige beoefening der wetenschappen en tot het bekleeden van maatschappelijke betrekkingen, waarvoor een wetenschappelijke opleiding wordt vereist*. Hoogleraren werden volgens deze wet benoemd in een vak en niet gewoon in een faculteit. Dit was het gevolg van de exponentiële groei van de wetenschappen.

De bloei van de natuurwetenschappen begin van de 20^{e} eeuw heeft al geleid tot een aantal Nobelprijzen, naast de Genootschapsmedaille. In de pers werd nu ook al gespeculeerd op de Nobelprijs voor het maken van deze Majoranadeeltjes. Gelukkig is het Genootschap net als in het verleden de Nobelprijscommissie voor door het nu al toekennen van de medaille aan prof. Kouwenhoven. Maar ook als het geen Nobelprijs wordt is het Genootschap trots op deze laureaat en zal blijven proberen o.a. door middel van de medailles de aandacht te richten op grensverleggende wetenschap.

Ik wil dan ook graag een toost uitbrengen op de medaillewinnaar, maar ook op het Genootschap en ons allen toewensen dat we dit soort bijeenkomsten nog vaak mogen meemaken!